

міждисциплінарних програмах. Це сприяє розвитку міжкультурної комунікації, толерантності та відкритості – ключових компетенцій сучасного фахівця.

Отже, сучасна вища освіта є комплексним соціокультурним феноменом, що інтегрує особистісний розвиток, інтелектуальне вдосконалення та моральне зростання. Змішане навчання, як інноваційна форма, має значний потенціал для підвищення якості освіти, розширення доступу до неї та формування нового покоління компетентних, духовно зрілих і відповідальних громадян.

#### **Список використаних джерел**

1. Як виховати дитину? Поради митрополита Андрея Шептицького. Київ. 2015. 29 с.
2. 150 думок митрополита Андрея Шептицького. Львів: «Свічадо», 2015. 142 с.
3. Сергійчук В. Українські державники: Андрей Шептицький. Вишгород: ПП Сергійчук М. І., 2015. 440 с.
4. Кравчук Л. В. Філософія і методологія науки: посібник. Тернопіль: Укрмедкнига, 2019. 271 с.
5. Покинутий світ абсурдів / Переклав з польської Юрій Завадський. Тернопіль: «Крок», 2021. 219 с.
6. Татаркевич В. Історія філософії: Т. 3: Філософія XIX століття і новітня / Пер. з пол. О. Гірний. Львів: Свічадо, 1999. 568 с.

**Олена ХОМ'ЯК**

здобувачка вищої освіти першого рівня  
історичного факультету  
Тернопільського національного  
педагогічного університету  
імені Володимира Гнатюка

#### **ДУХОВНИЙ ПРОВІДНИК І МЕЦЕНАТ: ВНЕСОК А. ШЕПТИЦЬКОГО У РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ Й ОСВІТИ**

Митрополит Андрей Шептицький відіграв виняткову роль у культурному й освітньому поступі Галичини в першій половині XX ст. В умовах іноземного панування над українськими землями його зусилля зі зміцнення української культури й освіти мали особливу вагу. Одним із ключових напрямів його діяльності було створення та підтримка навчальних і наукових установ, що стало підґрунтям для формування української інтелігенції. А. Шептицький доклав чимало зусиль для відродження національної свідомості, зокрема через розбудову мережі католицьких шкіл і вищих навчальних закладів для українців. Він приділяв значну увагу духовній освіті, вбачаючи в ній інструмент збереження українських традицій і релігійних цінностей. Митрополит активно

сприяв культурному розвитку: підтримував мистецтво, організовував виставки, концерти й літературні вечори, які формували національно-культурне середовище. Він також фінансово підтримував українську пресу, завдяки чому друкувались журнали на кшталт «Поступ», «Українське юнацтво» й «Наш приятель». А. Шептицький створив низку благодійних організацій, що надавали допомогу знедоленим: сиротам, бідним, хворим, а також тим, хто зазнав політичних переслідувань. Він ініціював створення музеїв, бібліотек і культурних центрів, які стали осередками збереження й популяризації української історії та культури. Завдяки його підтримці Національний музей у Львові отримав нове приміщення у 1911 р., а вже у 1913 р. відкрився для відвідувачів. До того митрополит збирав архівні матеріали про унійний рух у Львові, Відні та Римі для музейної експозиції. Значну увагу митрополит приділяв духовному життю: розвивав духовні семінарії, сприяв поєднанню національних і релігійних цінностей у формуванні громадянської свідомості. Він створював умови для науковців, письменників і митців, наголошуючи на важливості розвитку української мови в умовах колоніальної залежності. Зокрема, Національний музей у Львові став платформою для видання наукових праць, як-от «Початки книгодрукування на Україні» І. Свенціцького чи «Іконопис Галичини» О. Лушпинського. А. Шептицький також ініціював освітні реформи, модернізував семінарії, підтримував створення світських навчальних закладів – університетів, технічних училищ. Він брав участь у процесі створення Українського університету у Львові, що, попри указ 1913 р., не був реалізований через війну. Проте у 1921 р. за його підтримки почав діяти Український таємний університет. У 1924 р. митрополит очолив богослужіння для студентів та професорів цього закладу, що згодом був закритий польською владою. Не менш важливими були мистецькі ініціативи митрополита. Він сприяв відкриттю школи художника Олексі Новаківського у 1923 р., яка згодом випустила талановитих митців – Левицького, Мороза, Гаврилюка. Шептицький прагнув, щоб священники були не лише духовними провідниками, а й культурними лідерами. Його ініціативи в духовній освіті включали створення семінарій, викладання філософії, літератури, історії, а також передачу унікальних бібліотек, як-от: бібліотеки Пальмієрі в Лаврі Святого Антонія в Скнилові. Благодійність була ще одним важливим напрямом його діяльності. У складні часи він засновував лікарні, сиротинці, фінансував освітні програми. Він дбав про бідних учнів, фінансував їхнє навчання за кордоном, зокрема майбутніх священників у провідних теологічних інститутах Європи. Митрополит підтримував діяльність «Рідної школи», читалень «Просвіти», освітніх закладів сестер-василіянок. Він особисто пожертвував великі суми на потреби українського шкільництва. Значення діяльності митрополита видно і

сьогодні – багато установ, які він підтримав, і далі діють як осередки української освіти й культури. Його ім'я асоціюється з духовним відродженням, формуванням національної ідентичності та освітнім поступом українського народу. А. Шептицький поєднував релігійне служіння з культурною місією. Він був не лише покровителем освіти, а й ініціатором розвитку літератури, театру, образотворчого мистецтва. Його зусилля сприяли закріпленню української ідентичності на європейському рівні, а також утвердженню національного світогляду як основи виховання нових поколінь. У підсумку, діяльність А. Шептицького в перші десятиліття ХХ ст. стала одним із ключових чинників збереження української культури, формування національної свідомості та розвитку освіти в умовах колоніального тиску. Його постать назавжди залишиться символом духовної та культурної стійкості українського народу.

### Список використаних джерел

1. Владика Галицький. *Український тиждень*. 19 квітня 2011.
2. Войналович В. Шептицький Андрей / Політична енциклопедія. Редкол.: Ю. Левенець (голова), Ю. Шаповал (заст. голови) та ін. К.: Парламентське видавництво, 2011. С. 783.
3. Ленчик В. Шептицький Андрей (хресні імена Роман, Олександр, Марія) / Енциклопедія українознавства: Словникова частина: [в 11 т.] / Наукове товариство імені Шевченка; гол. ред. проф., д-р Володимир Кубійович. Париж-Нью-Йорк: Молоде життя, 1955–1995. Т. 10. С. 3841–3844.
4. Маринович М. Митрополит Андрей Шептицький і принцип «позитивної суми». Львів: Видавництво Старого Лева, 2019. 248 с.
5. Редліх Ш. Невизнаний Шептицький. *Тиждень.ua*. 13 квітня 2012.
6. Хом'як О., Гайова О. Андрей Шептицький піввіку оберігав Церкву та її вірян. *Високий Замок*. 30 січня – 1 лютого 2015.
7. Басараб В. І. Державотворча концепція та національно-патріотичні ідеї митрополита Андрея Шептицького: дис... канд. іст. наук: 07.00.01. Ужгород: ДВНЗ «Ужгород. нац. ун-т», 2019. 337 с.
8. Українська Греко-Католицька церква: минуле і сучасне: монографія / Вегеш М., Концур-Карабінович Н., Марчук В., Палінчак М., Голонич Я. Fairmont, WV, USA, 2020. 380 с.
9. Ленчик В. Визначні постаті Української Церкви: Митрополит Андрей Шептицький і Патріярх Йосиф Сліпий. Львів: Свічадо, 2001. 608 с.